ORION PHARMA
ELÄINLÄÄKKEET

Kissan hoito-opas

Kissanpäivät – elämäsi kissalle

APTEEKISTA.

ORION PHARMA

Dronspot kissanpäiviin

Kissan iholle annosteltava matolääke.

Dronspot®

dronspot.fi

vetoquinol
ACHIEVE MORE TOGETHER

Dronspot® vet paikallisvaleluliuos kissoille. Vaikuttavat aineet: Pratsikvanteeli ja emodepsidi. **Käyttöaihe:** Kissoille sukkula- ja heisimatotartuntojen hoitoon. **Vasta-aiheet:** Ei saa käyttää alle 8 viikon ikäisille tai alle 0,5 kg painaville kissanpennuille. **Haittavaikutukset:** Kuolaaminen, pahoinvointi, lievät ja ohimenevät neurologiset häiriöt, ohimenevä karvanlähtö, kutina ja/tai tulehdusoireet antokohdassa. **Pakkaukset:** 2x0,35 ml, 2x0,7 ml ja 2x1,12 ml. **Lue pakkausseloste ennen käyttöä.**

03/2022

Sisällysluettelo

1. **Hankinta**..... 4
2. **Ruokinta**..... 7
3. **Terveydenhoito**..... 11
4. **Käyttäytyminen**..... 20

Teksti: Orion Eläinlääkkeet

1. Hankinta

Kissasta on tulossa uusi jäsen perheeseesi. Kissan hankkimista pitää aina harkita vakavasti, mitään eläintä ei saisi ottaa vain hetken mielijohteesta. Eläintä ei saa antaa lahjaksi.

Kun päätös kissan ottamisesta on tehty, on myös päätettävä, mistä ja millaisen kissan hankkii: valitako tavallinen kotikissa vai jalosukuinen rotukissa, kissanpentu vai aikuinen kissa? Mikä ratkaisu on paras juuri teidän perheellenne ja myös perheeseen tulevalle eläimelle? Rotukissaa harkitsevan kannattaa ottaa yhteyttä rotukissayhdistysten pentuvälittäjiin. Kotikissaa haluava voi kysellä paikallisesta eläinsuojeluyhdistyksestä, löytöeläinten talteenottopaikasta, seurata lehti-ilmoituksia tai kysellä maalaistalojen kissanpentuja. Mikäli epäilee eksyneensä pentuja tehtailevan myyjän luokse, ei pentua tule pelastaa ostamalla, vaan ottamalla yhteyttä kaupungin eläinsuojelueläinlääkäriin. Eläinsuojeluyhdistysten kissat ovat usein eläinlääkärin tarkastamia, rokotettuja ja madotettuja sekä lisäksi kissat ovat usein jo valmiiksi leikattuja.

Aikuinen kissa sopeutuu uuteen kotiin siinä missä pentukin. Jos haluaa välttyä kissanpennun riehumiselta ja kiipeilyltä, aikuinen kissa on oiva valinta. Mitään takuuta aikuisen kissan ottajallekaan ei voi antaa siitä, että viherkasvit, verhot, posliiniesineet ja kodin pikkutavarat pysyvät ehjinä, mutta aikuinen kissa on kuitenkin hiukan rauhallisempi. Aikuisen kissan hankkimisen puolesta puhuu sekin, että kissan luonne on jo helpommin luettavissa. Pennut ovat yleensä kaikki erittäin vilkkaita ja niistä ei aina osaa sanoa kenestä tulee aikuisena sylikissa ja kenestä omien polkujensa tallaaja.

Kissanpentua ei saisi vieroittaa emostaan alle 14-viikkoisena. Pentu syö kiinteää ruokaa

ja alkaa käydä hiekkalaatikolla aikaisemminkin, mutta se kaipaa emon opastusta tulevaisuutta varten. Liian pienenä vieroitetusta pennusta voi aikuisena tulla epäsiisti ja sillä voi ilmetä käytösongelmia. Eläinsuojeluyhdistykseen tulee usein kissoja, jotka on hylätty tällaisten ongelmien vuoksi.

Tarkkaile kissan (ja sen emon) yleistä ulkonäköä: terveellä kissalla on kirkkaat silmät, kiiltävä turkki ja se on kiinnostunut ympäristöstään. Pyydä kissan luovuttajalta tiedot aikaisemmasta hoidosta, eläinlääkärin todistukset, tietoa ruokinnasta ja muusta hoidosta, madotuksista ja rokotuksista.

Kissan hankkijan on myös hyvä tietää, että paras kaveri kissalle on sen oma lajitoveri. Työpäivät voivat venyä pitkiksi, jolloin kissa tuntee olonsa yksinäiseksi ja voi alkaa pissailla vääriin paikkoihin tai kynsiä huonekaluja. Kahden kissan hankkiminen on näihin ongelmiin paras ratkaisu, koska kissoilla on seuraa toisistaan pitkien työpäivien aikana. Ihanteellista olisikin, että kissan hankkija ottaisi kaksi samasta paikasta tulevaa kissaa kerralla.

Kissan henkilökohtaiset tarvikkeet

Ennen kuin kissa muuttaa uuteen kotiin, sille tulisi hankkia perustarvikkeet. Ruoka- ja juoma-astioiden tulee olla helposti puhtaana pidettäviä ja tukevia, jotta kissa ei pääse kaatamaan niitä. Astioista ei saa liueta pinnoitemateriaalia ja niiden pitää kestää päivittäistä pesua. Kissan ruokapaikan on oltava sellaisessa paikassa, jossa se saa aterioida rauhassa ja johon se pääsee esteettömästi.

Hiekkalaatikon on myös oltava tukeva ja tietenkin riittävän iso. Hyvä paikka laatikolle on vessan nurkassa. On kuitenkin huolehdittava, että kissa pääsee vessaan vaivatta. Hyväksi havaittu keino on laittaa wc:n oveen haka, joka pitää oven auki silloin kun ihmiset eivät ole siellä omilla asioillaan. Hiekkalaatikkoon laitetaan riittävä kerros kissanhiekkaa. Tavallisin kissanhiekka on paakkuuntuva mineraalihiekka, mutta vaihtoehtoisia kuivikkeita ovat esimerkiksi maatuva puupohjainen pelletti tai silikaattihiekka. Kissanhiekka on oikein hoidettuna hajutonta ja helppokäyttöistä. Jos taloudessa on useampia kissoja, hiekkalaatikoita tulee vastaavasti olla enemmän.

Kissan kuljetusta varten tulisi hankkia myös kuljetuskoppa. Vuosittaiset eläinlääkärikäynnit ja lomamatkat hoituvat turvallisesti, kun kissa matkustaa omassa rauhallisessa kopassaan. Autossa vapaana oleva kissa voi aiheuttaa onnettomuuden. Kissan turvallisuuden takia on myös viisasta varustaa kodin ikkunat ja parveke turvaverkoilla. Kissa tuskin tarkoituksella hyppää parvekkeelta alas, mutta seuratessaan kärpäsiä tai muita mielenkiintoisia ulkona liikkuvia eläimiä se voi vahingossa pudota tai liukastua. Eläinlääkärit hoitavat tai lopettavat vuosittain lukuisia ikkunasta tai parvekkeelta pudonneita kissoja ja aivan liian usein kuulee omistajan sanovan: ”Ei se ennen ole pudonnut”.

Muita kotiin hankittavia tarvikkeita ovat kissan oma tukeva raapimispuu, joka mahdollisesti säästää sohvat ja muut huonekalut kynsimiseltä, sekä kissan omat lelut, joiden kanssa se saa puuhastella. Sekä raapimispuun että lelut voi askarrella itse, mutta eläinkaupoissa on toki myynnissä paljon erilaisia vaihtoehtoja.

Ennen kissan kotiutumista, sille tulee hankkia perustarvikkeet.

Kissan saapuminen uuteen kotiin

Monet kissat ovat uuteen kotiin saapuessaan arkoja ja varovaisia. Tottuminen ja tutustuminen uuteen ympäristöön kestää yleensä vähintään pari päivää, joskus saattaa mennä viikkojakin. Kissa voi lymyillä sängyn alla, naukua surkeasti ja tavallista on, että ruokakaan ei maistu tai vatsa temppuilee. Tällainen on aivan normaalia käytöstä eikä omistajan pidä heti huolestua. Kärsivällisyys palkitaan aina. Juttele kissan kanssa rauhallisesti, älä yritä väkisin saada sitä syliisi vaan anna ajan kulua, niin kissa oppii luottamaan sinuun ja tulee kyllä itse paijattavaksi. Kissan luovuttajalta saat tietoa kissan menneisyydestä, ja yhdessä voitte miettiä mikä on kissalle paras tapa tutustua uuteen kotiin.

Jos perheeseenne kuuluu jo ennestään eläimiä, kissoja tai koiria, on uuden tulokkaan tietenkin tutustuttava myös niihin. Tutustumisen on tapahduttava varovaisesti ja eläinten on saatava haistella toisiaan pikkuhiljaa. Molempien turvallisuudesta on huolehdittava!

Ympäristön ja ruokavalion muutokset saattavat vaikuttaa myös kissan vatsan toimintaan. Ota selville mitä kissa on syönyt aikaisemmin. Älä vaihda ruokia äkillisesti toisiin. Hiekkalaatikko kannattaa näyttää kissalle heti sen saavuttua uuteen kotiin. Kissa on luonnostaan siisti eläin ja osaa kyllä käyttää hiekkalaatikkoa, kun tietää sen olinpaikan. Joskus hätäpissa kuitenkin ensimmäisinä päivinä pääsee väärään paikkaan.

Kissanpennut ovat erittäin uteliaita ja työntävät nenänsä mitä uskomattomimpiin paikkoihin. Vessanpyttyyn utelias kissanpentu putoaa helposti, joten pidä kansi kiinni! Pesukone on myös joidenkin kissojen mielestä mielenkiintoinen kapistus, pidä senkin luukku kiinni ja varmista, ettei koneessa ole salamatkustajia, kun käynnistät sen. Neulatyynyt, langat, pesuaineet, lääkkeet, myrkylliset viherkasvit ym. on syytä säilyttää paikassa, jonne kissa ei pääse. Ovia suljettaessa on muistettava varmistaa, että kissa ei ole ehtinyt oven väliin. Kotiisi on todellakin tullut uusi perheenjäsen!

2. Ruokinta

Kissan rooli ihmisten keskuudessa on viime vuosikymmenten aikana muuttunut radikaalisti. Maatalon hiirikissojen elämä oli usein kovin erilaista nykyisten kallisarvoisten lemmikkiemme oloihin verrattuna, eikä niiden omistajalla useinkaan ollut tietoa kissansa todellisesta terveydentilasta.

Kissan elinkaari oli nykyistä lyhyempi, sillä kissat lisääntyivät hallitsemattomasti, mikä rasitti niitä valtavasti. Suuressa kissalaumassa kilpailu ravinnosta karsi joukosta heikot yksilöt pian pois. Toisaalta hiirikissojen ravinto koostui tietysti suurimmalta osaltaan pienriistasta, mikä sopii kissan ravinnoksi täydellisesti. Nykyään hiiriruokinta on tietenkin mahdottomuus ja ravinto on rakenneltava lemmikille mahdollisimman monipuolisista ja kissan ruoansulatukselle sopivista osasista. Kissasta on myös tullut pitkäikäinen perheenjäsen, joka korkean iän saavutettuaan saattaa hyvinkin kärsiä ns. elintasosairauksista.

Mitä kissan luonnollinen ruoka sisältää?

Voimme oppia oikeastaan kaiken oleellisen kissan oikeaoppisesta ruokinnasta tutkimalla sen luonnollista ruokalistaa, joka sisältää pienriistaa: jyrsijöitä sekä pikkulintuja kaikkine elimineen ja luineen. Kissa on puhdas lihansyöjä. On kuitenkin muistettava, että pysyäkseen terveenä, se tarvitsee saaliidensa luiden ja sisäelinten tärkeät ravintoaineet. Pelkän lihan syöttäminen kissalle on tavallisin syy kalkin puutteeseen ja sen aiheuttamiin vakaviin oireisiin, esim. luiden mineraaliköyhyyteen tai sydänsairauteen.

Kun kissa syö hiiren, on aterian kosteuspitoisuus hyvin korkea (noin 70 %). Kissa saakin pienriistalla eläessään lähes kaiken tarvitsemansa veden ravinnostaan. Terve kissa juo vähän, mutta vettä on oltava aina tarjolla.

Kissan proteiinin eli valkuaisaineiden tarve on esimerkiksi koiraan verrattuna moninkertainen. Kissan ravinnonottoa säätelee proteiinien saanti, ei energian saanti kuten esimerkiksi koiralla ja useimmilla muilla nisäkkäillä. Proteiineillakin on eroja keskenään: kissa tarvitsee eläinvalkuaista eikä kasviperäinen valkuainen ole sille sopivaa. Vain eläinperäisessä valkuaisessa on riittävästi kissalle välttämättömiä aminohappoja. Jos kissa ei saa ravinnossaan näitä aminohappoja, sairastuu se vakavasti. Yksi tällainen aminohappo on tauriini, minkä puutos voi aiheuttaa kissalle hengenvaarallisen sydänsairauden. Monet tavallisten ruokakauppojen myymät kuivamuonat sisältävät valitettavan paljon viljaa, mikä lisää kissan riskiä sairastua mm. alempien virtsateiden sairauksiin kuten virtsakiviin. Eläinlääkäriasemien ja eläintarvikeliikkeiden myymät laadukkaat valmisteet on suunniteltu pitämään kissa terveenä ja elinvoimaisena.

Eläinrasvat ovat kissalle välttämättömiä, kasviperäiset rasvat eivät ole rasvahappokoostumukseltaan kissalle yhtä edullisia. Kissan ruoansulatuskanava sulattaa rasvoja erinomaisesti.

Hiiriaterian hiilihydraatti- ja kuitupitoisuudet ovat hyvin alhaisia, noin 1–2 %, ja näiden merkitys onkin kissalle lähes olematon. Jotkut sokerit voivat olla ruoansulatukselle jopa varsin haitallisia, kuten laktoosi (ks. tavallisia ruokintavirheitä).

Kissan kyky hajottaa ja käyttää hyväkseen kasviainesta on erittäin rajallinen ja kissa syökin luonnostaan kasviperäistä ainesta vain sen verran kuin hiiren suolisto sisältää.

Mitä syöttäisin kissalleni?

Kissoille on tarjolla laaja valikoima hyvälaatuisia teollisia täysravintoja, joita syöttämällä ei tarvitse erikseen huolehtia riittävästä vitamiinien ja kivennäisaineiden saannista, sillä nämä ruuat on tasapainotettu kaikkien kissan tarvitsemien ravintoaineiden suhteen. Tällaisia ruokia on kuivamuonat sekä purkki- ja pussiruuat, joita voi ostaa eläinlääkäriasemilta ja eläintarvikeliikkeistä. Kissa syö mielellään useita pieniä aterioita päivässä.

Kissalle sopivaa tuoreruokaa on esim. porsaan ja naudan liha suikaleina tai jauhettuna sekä esimerkiksi porsaan sydän. Sisäelimiä, kuten porsaan munuaisia tai naudan maksaa, saa antaa maksimissaan muutaman kerran viikossa. Lihan kypsentäminen tuhoaa ravintoaineita eli nämä pitää tarjota kissalle raakana. Sianlihan rasva on kissalle eduksi. Kana tarjotaan kuitenkin useimmiten kypsennettynä ja luuttomana. Silakka ja pakastekala voidaan antaa raakana, mutta kalaakaan ei pitäisi kissalle antaa päivittäin, vaan muutaman kerran viikossa. Järvikala annetaan kypsennettynä, jottei kissa saa leveää heisimatoa eli lapamatoa. Tuoreruoka ei riitä sellaisenaan tyydyttämään kissan kaikkia ravintoainetarpeita vaan ruokavalio pitää täydentää joko kissan täysravinnolla tai tähän tarkoitetuilla kivennäis- ja vitamiinivalmisteilla.

Pentu ja emo

Oleellista teollisen ruoan valinnassa on kissan ikä ja elämäntilanne. Esimerkiksi pennulla ja ikääntyvällä kissalla on hyvin erilaiset ravintoainetarpeet, ja väärä ruokinta voi johtaa puutoksiin tai sairastumiseen. Pennulla ja tiineellä tai imettävällä kissalla esimerkiksi mineraalien, energian ja proteiinin tarpeet ovat moninkertaiset aikuiseen kissaan verrattuna. Tällaisen kissan ruokkiminen ihmisten ruoantähteillä voi johtaa pahimmillaan korkeaan pentukuolleisuuteen, pentujen heikkoon vastustuskykyyn ja kehityshäiriöihin. Turvallisinta on ruokkia emoa ja pentuja hyvällä teollisella ruoalla, jota on oltava aina saatavilla.

On erittäin tärkeää, että kissaemo ja kasvavat pennut saavat syödä niin paljon kuin haluavat – ylensyönti ei ole niille koskaan ongelma. Ruokinnassa on otettava huomioon se, että tiineen kissan ja pentujen ruoansulatuskanavan tilavuus on hyvin pieni, joten ruoan on oltava erittäin hyvin sulavaa ja tasapainotettua, jotta pienikin määrä pystyy täyttämään kissan ravintoainetarpeet. Pennuille on olemassa omia valmisruokia, jotka sopivat hyvin myös odottaville ja imettäville emoille.

Laadukas kissanruoka sisältää kaikki kissan tarvitsemat kivennäis- ja hivenaineet sekä vitamiinit.

Ylipaino

Kissan ollessa sopusuhtainen sen kylkiluut eivät näy päällepäin, mutta kevyesti tunnustelemalla ne pitäisi löytää. Jos kissa on päässyt jo lihomaan, on laihdutuksen tapahduttava hitaasti. Kissaa ei saa paastottaa, vaan ruokavaliota muutetaan niin, että mm. energian määrää vähennetään ja kuidun määrää lisätään. Kissan aktivointi innostamalla sitä leikkimään, viemällä sitä valjaissa ulos tms. on erittäin toivottavaa. Ylipaino heikentää kissan elämänlaatua huomattavasti ja altistaa sen monille sairauksille ja vaivoille, kuten ummetukselle, tuki- ja liikuntaelinten sairauksille sekä sokeritaudille. Laihduttaminen on tärkeää, mutta se on pitkä prosessi ja sen jälkeenkin kissaan on suhtauduttava ylipainoon taipuvaisena ja ruokavalio valitaan sen mukaiseksi. Laihdutukseen on nykyään tarjolla monia erinomaisia teollisia ruokia, joiden käyttö helpottaa projektia huomattavasti. Näissä valmisteissa kuidun määrää on lisätty näläntunteen poistamiseksi, mutta tärkeitä ravintoaineita on kuitenkin tarvittavat määrät. Laihdutusruokia ja tarkempia ohjeita saa eläinlääkäriasemilta.

Varsinkin yksinäiset, leikatut kaupunkilaiskissat ovat taipuvaisia ylipainoon. Pieni asunto ei tarjoa paljon mahdollisuuksia liikuntaan ja ikävystynyt lemmikki saattaa syödä liikaa ruokaa ihan silkaksi ajanvietteeksi. Toisen kissan seura piristää kissaa ja niiden keskinäiset leikit ja kisailut pitävät ne yleensä hyvässä fyysisessä kunnossa. Yksinäisen kissan omistajalla on suuri vastuu saadakseen lemmikkinsä pysymään henkisesti ja ruumiillisesti virkeänä. Työpäivän jälkeen kissa odottaa omistajaansa levänneenä ja valmiina leikkiin ja seurusteluun, eikä sen tarpeita saa laiminlyödä.

Ikääntyvä kissa

Kissan vanheneminen on otettava ruokinnassa huomioon. Paljon merkitystä on myös kissan aktiivisuudella ja yleiskunnolla. Vanhan kissan ruokahalu on usein heikompi kuin nuoren ja se syö vain pieniä määriä. Tällöin pienestä määrästä on saatava tarpeellinen määrä korkealaatuisia ravintoaineita ja ruoan on oltava helposti sulavaa. Esimerkiksi huonolaatuinen valkuainen (kasviperäinen) tai ylimääräinen fosfori ravinnossa rasittavat munuaisia. Iäkkäille kissoille on saatavilla hyviä valmisruokia esimerkiksi eläinlääkäriasemilta.

Tavallisia ruokintavirheitä

Ruokinnalle annetaan eläinten terveydenhuollossa aina vain enemmän painoarvoa. Kun useita lemmikkien sairauksia voidaan menestyksellisesti hoitaa ja jopa parantaa pelkällä ruokavaliolla, on selvää, että sairauksia myös aiheutetaan ruoalla.

1. Huonolaatuinen proteiini kuormittaa kissan munuaisia ja voi johtaa kissan sairastumiseen.
2. Runsaasti viljaa sisältävät ruoat altistavat kissan virtsakiteille.
3. Koiranruoat eivät sisällä kissalle välttämättömiä aminohappoja, kuten tauriinia, jonka puute aiheuttaa jopa sokeutta ja sydänlihaksen heikkoutta.
4. Yksipuolisuus on kissan ruokinnassa aina pahasta. Runsas kalan syöminen tuhoaa B1-vitamiinia eli tiamiinia ja johtaa myös E-vitamiinin puutokseen. Liiallinen maksan syönti johtaa A-vitamiinin yliannostukseen ja luustovaurioihin.
5. Kissan oikea juoma on vesi. Useat kissat saavat maidosta ripulin, koska niiden kyky hajottaa maidon laktoosia on huono. Valitse laktoositon maito, jos haluat välillä sitä tarjota. Sopivampia ovat hapatetut maitotuotteet, esim. kermaviili ja piimä.
6. Vaihtelu ruokavaliossa on ehdottoman tärkeää. Kissalle ei tule antaa vain sitä yhtä ruokaa, josta se eniten pitää.

3. Terveydenhoito

Kissan terveyden hoitoon kuuluu päivittäinen ihon, turkin, silmien, korvien ja suun tarkastus sekä hampaiden harjaaminen. Kissa rokotetaan ja madotetaan säännöllisesti. Mikäli kissan käyttäytymisessä tai olemuksessa havaitaan muutoksia, voi kissa olla kipeä tai sairas, silloin on otettava yhteyttä eläinlääkäriin.

Kissa saa sisäloistartunnan tavallisesti syömällä jyrsijän. Ulkona liikkuva kissa on altis tartunnalle. Ulkoloisista yleisin on puutiainen eli punkki, jonka kissa saa liikkuessaan luonnossa. Muiden ulkoloisten tarttuminen tapahtuu kissasta toiseen.

Sisäloiset

Kissojen tavallisimmat madot ovat suolinkaisia ja heisimatoja. Kissalla, jolla on runsaasti matoja, turkin laatu muuttuu huonoksi, maha voi pullottaa ja sillä voi olla yskää. Madot voivat aiheuttaa kissalle ruoansulatuskanavaoireita, kuten ripulia ja/tai oksentelua. Kissan peräpään alueella liikkuvat riisiryynejä muistuttavat heisimadon jaokkeet ovat melko tavallisia ulkona liikkuvalla kissalla. Jaokkeet voivat aiheuttaa ärsytystä peräaukon ympärille ja lisääntynyttä takapään puhdistusaktiivisuutta. Aina madot eivät kuitenkaan aiheuta näkyviä oireita aikuiselle kissalle.

Suolinkainen on 5–10 cm pitkä, poikkileikkaukseltaan pyöreä mato. Täysikasvuiset loiset elävät kissojen suolistossa ja munivat tuhansia munia, jotka siirtyvät ulosteiden mukana maastoon. Munat ovat erittäin kestäviä ja säilyvät ympäristössä kuukausia, jopa pari vuotta. Kissa saa tartunnan esim. syödessään ruohoa, jossa on suolinkaismunia. Kissa voi myös saada suolinkaistartunnan syömällä suolinkaisen väli-isännän (jyrsijät, linnut, kovakuoriaiset, maamadot). Vastasyntyneet pennut saavat suolinkaistartunnan emoltaan maidon välityksellä. Teoriassa sisäkissa voi saada suolinkaistartunnan kenkien välityksellä.

Heisimadot ovat pitkiä, litteitä, jaokkeista muodostuneita matoja. Heisimatoja on useita lajeja, joista Taenia taeniaeformis on kissoilla yleisimmin tavattu laji. Kissan takapuolen karvoista saattaa löytyä jaoke, joka näyttää litistyneeltä riisiryyniltä. Heisimato tarttuu väli-isännän (hiiret, rotat, myyrät, oravat) välityksellä, eli kissa saa heisimatotartunnan syömällä pienen jyrsijän. Dipylidium caninum on toinen kissoilla esiintyvä heisimatolaji. Tämä tarttuu kissaan kissan väiveen välityksellä. Leveä heisimato, eli lapamato (Diphyllobothrium latum) voidaan tavata raakaa järvikalaa (hauki, ahven, made) syövillä kissoilla.

Ulkona liikkuva kissa on madotettava vähintään neljä kertaa vuodessa. Sisäkissatkin tulisi madottaa 1–2 kertaa vuodessa, mieluiten ulostenäytetutkimuksen tulosten perusteella. Kissanpennut madotetaan ensimmäisen kerran 3 viikon ikäisinä ja siitä kahden viikon välein 11 viikon ikään asti. Emo madotetaan ennen astutusta, viikkoa ennen synnytystä ja samaan aikaan pentujen ensimmäisen loishäädön kanssa.

Matolääkkeen voi ostaa apteekista ilman reseptiä. Matolääkkeitä saa eri muodoissa. Tabletit (esim. Drontal®) ja pastat annetaan suun kautta. Dronspot® paikallisvaleluliuos annostellaan kissan iholle.

Ulkoloiset

Ulkona vapaana liikkuva kissa voi saada turkkiinsa loisia, jotka tarttuvat helposti kissasta toiseen. Oireena tartunnasta on kova kutina; kissa rapsuttaa itseään, nuolee ja puree turkkiaan.

Väiveet näyttävät tummilta liikkuvilta hilsemurusilta iholla ja turkissa. Niiden munat ovat vaalean läpikuultavia ja tiukasti kiinni karvojen keskivaiheilla. Kissan väive ei tartu koiraan. Kirppu on hiukan suurempi, liikkuu todella vilkkaasti ja käy kissassa imemässä verta. Kissoja vaivaavat kirput (kissan- tai koirankirput) ovat toistaiseksi olleet Suomessa harvinaisia. Oravan, linnun ja siilin kirput voivat väliaikaisesti tarttua kissaan. Kirput tarttuvat myös koiraan. Jos epäilet, että kissasi on saanut väive- tai kirpputartunnan, ota yhteyttä eläinlääkäriin.

Korvapunkit ovat yleisiä ulkoilevilla kissoilla. Oireina on kova kutina korvissa, kissa raapii korviaan ja ravistelee päätään. Korvissa näkyy tummaa, kahvinporomaista eritettä. Itse korvapunkit ovat mikroskooppisen pieniä, eikä niitä erota paljaalla silmällä. Korvapunkit tarttuvat myös koiraan. Ota yhteys eläinlääkäriin, mikäli epäilet että kissallasi on korvapunkkeja. Oireiden taustalla voi myös olla hiivan ja/tai bakteerien aiheuttama korvatulehdus.

Ulkoilevilla kissoilla voidaan tavata puutiaisia eli punkkeja. Nämä imevät verta kissan iholta. Punkki kannattaa poistaa kissan ihosta punkinpoistajalla, jonka voi hankkia esim. apteekista. Kissoille tarkoitettuja puutiaislääkkeitä on saatavilla sekä reseptillä että ilman reseptiä.

Rokotukset

Rokotuksilla pyritään varmistamaan, että kissalle muodostuu suoja tiettyjä tauteja vastaan. Mikään rokote ei anna täydellistä suojaa, mutta rokotettu kissa selviää taudista yleensä oireettomana tai lievemmin oirein kuin rokottamaton. Kissat on syytä rokottaa säännöllisesti rokotussuositusten mukaisesti. Kissanpennut saavat emonsa maidosta vasta-aineita niitä tauteja vastaan, jotka emo on sairastanut tai joita vastaan se on rokotettu. On erittäin tärkeää, että pennut saavat imeä emoaan heti synnyttyään, jolloin maidon vasta-aineet parhaiten imeytyvät pentujen suolistosta. Jos emä on rokotettu, pentujen rokotukset kannattaa aloittaa niiden ollessa 12 viikon ikäisiä, sillä tätä nuoremmilla pennuilla voi vielä olla emältä saatuja vasta-aineita, jotka voivat heikentää rokotteen tehoa. Pennulle annetaan tehoste 16 viikon ja 1 vuoden iässä. Tämän jälkeen kissa rokotetaan 1–3 vuoden välein. Jos emän rokotuksista ei ole tietoa, pentujen rokotukset voidaan aloittaa jo aiemmin, pennun ollessa

Kissa tulee rokottaa säännöllisesti rokotussuositusten mukaisesti.

8 tai 9 viikon ikäinen. Raivotautirokotus voidaan antaa 16 viikon ikäiselle pennulle. Ensimmäinen uusintarokotus annetaan kissan ollessa vuoden ikäinen, seuraavat kolmen vuoden välein.

Kissarutto

Kissan parvoviruksen aiheuttama kissarutto on rokottamattomilla kissoilla vakava tauti, joka voi johtaa kuolemaan hoidosta huolimatta. Nuoret kissat ovat herkimpiä sairastumaan tähän tautiin. Tauti aiheuttaa oksentelua, ripulia ja kuumeilua. Kissarutto tarttuu herkästi jopa vaatteiden mukana, joten myös sisäkissat voivat sairastua tähän vakavaan tautiin.

Kissaflunssa

Kissat voidaan rokottaa kahta flunssavirusta, herpestä ja kalikia, vastaan. Nämä aiheuttavat ylempien hengitysteiden infektioita. Kissaflunssavirukset tarttuvat erittäin herkästi. Tartunta leviää yleensä pisaratartuntana tai suoran kissakontaktin välityksellä, joten ongelmia aiheutuu erityisesti paikoissa, joissa on paljon kissoja samassa tilassa, kuten kissakenneleissä, kissanäyttelyissä, kissahoitoloissa ja löytöeläintaloissa.

Herpesviruksen aiheuttama hengitystieinfektio voi vakavuudeltaan vaihdella melkein oireettomasta jopa henkeä uhkaavaan tautiin. Tyypillisiä oireita ovat aivastelu, nuha ja erilaiset silmäoireet (silmien siristely ja punoitus, kyynelvuoto, sarveiskalvon haavautumat). Taudin vakavuus riippuu eläimen vastustuskyvystä. Riskiryhmään kuuluvat tiineet, pennut ja vastustuskyvyltään vajavaiset kissat. Tartunnan saaneet kissat voivat jäädä pysyviksi kantajiksi, jolloin ne erittävät virusta stressitilanteissa.

Kalikivirus aiheuttaa ylempien hengitysteiden infektioita, aivastelua, sierainvuotoa ja silmän sidekalvon tulehdusta ja joskus jopa ontumista niveltulehduksen seurauksena. Tyypillisiä kalikiviruksen aiheuttamia oireita ovat veriset haavaumat suun limakalvoilla ja kielessä. Monet tartunnan saaneet kissat jäävät pysyviksi kantajiksi, jolloin ne erittävät virusta vaihtelevia määriä kuukausien tai jopa vuosien ajan.

Klamydia

Klamydia (Chlamydophila felis) on bakteeri, joka aiheuttaa kissoille märkivän silmän sidekalvojen tulehduksen, joka aluksi voi olla toispuolinen. Tauti voi aiheuttaa myös hengitysvaikeuksia, yskää, nuhaa ja keuhkotulehdusta, varsinkin pienillä pennuilla. Monikissatalouksissa kissat voidaan rokottaa klamydiaa vastaan.

Raivotauti

Rabies eli raivotauti on viruksen aiheuttama kaikkiin nisäkkäisiin, myös ihmiseen, tarttuva tappava keskushermostosairaus. Raivotaudin levittäjinä toimivat villieläimet. Tauti leviää sairaan eläimen pureman välityksellä. Oireina ovat muuttunut käytös, aggressiivisuus, nielemisvaikeudet sekä eriasteiset halvaukset. Rokottamaton, tautiin sairastunut eläin joudutaan lopettamaan. Raivotautirokotus on välttämätön kissoille, jotka matkustavat ulkomaille tai ulkoilevat vapaasti.

Kissan lisääntyminen

Kissa tulee sukukypsäksi yleensä 6–12 kuukauden ikäisenä. Tyttökissalla voi olla kiima-aikoja läpi vuoden parin viikon välein. Tällöin se on levoton, nostelee takapäätään, mouruaa ja haluaa lähteä ulos. Mouruamisen lisäksi sukukypsä kollikissa merkkaa reviiriään ja sisäkissat saattavat merkkailla sisätiloja.

Kissan leikkaaminen

Tyttökissa steriloidaan eli siltä poistetaan munasarjat kokonaan ja kohtu osittain. Leikkauksen jälkeen sille ei enää tule kiima-aikoja, se ei voi saada pentuja eikä sille myöskään vanhemmiten tule ikäviä kohtutulehduksia. Tyttökissojen kiiman estoon on olemassa hormonipillereitä. Nämä käyvät lähinnä lyhytaikaiseen kiiman estoon, sillä pitkäaikainen hormonivalmisteiden käyttö altistaa ylipainolle, maitorauhaskasvaimille ja sokeritaudille.

Poikakissa kastroidaan eli siltä poistetaan kivekset. Tällöin sen sukuhormonien tuotanto loppuu, virtsan haju vähenee, merkkailutaipumus vähenee ja se viihtyy paremmin kotona. Kastroidun poikakissan omistajan on syytä ottaa huomioon, että kissa on lisääntymiskykyinen vielä pari viikkoa kastraation jälkeen.

Kissan ei tarvitse tulla sukukypsäksi ennen leikkausta. Kissa voidaan steriloida tai kastroida jo ennen luovutusikää, puhutaan ns. varhaisleikkauksista, millä ei ole todettu olevan mitään negatiivisia terveysvaikutuksia.

Kissa saa pentuja

Kissan tiineys kestää 65 päivää. Tiineelle kissalle on varattava rauhalliseen paikkaan suojainen, pehmustettu laatikko synnytystä ja pentujen hoitamista varten. Tiineen kissan energian tarve kasvaa ja tiineysajan ruokintaan sopii parhaiten kissanpennuille tarkoitettu täysravinto. Yleensä kissa hoitaa synnytyksen itse ilman apua. Pennut voivat syntyä pää tai takajalat edellä. Joskus sikiökalvot ovat ehjinä pussissa syntyvän pennun ympärillä, tällöin emo puree pussin rikki, syö kalvot ja istukan, mikä kuuluu asiaan, nuolee pennun puhtaaksi ja auttaa sen nisälle imemään maitoa. Jos emo ei ymmärrä purra heti kalvopussia rikki, on sitä autettava, ettei pentu tukehdu pussiin. Laske, että istukoita tulee ulos yhtä monta kuin pentuja, ettei mitään jää kohtuun aiheuttamaan tulehduksia. Pentu syntyy muutamalla voimakkaalla työntöpoltolla. Jos työnnöt ovat selvät, mutta pentua ei kuulu ja emo väsyy, on jotain vialla. Seuraa koko ajan synnytystä ja auta tarvittaessa. Jos ongelmia tulee, ota ajoissa yhteys eläinlääkäriin. Ota jo ennakkoon selville, mistä saat eläinlääkärin kiinni mihinkin aikaan vuorokaudesta.

Kissaemo imettää pentujaan yleensä 7–8 viikon ajan. Pentujen paino nelinkertaistuu ensimmäisen elinkuukauden aikana. Imetyksen ajan emolle annetaan hyvälaatuista ruokaa niin paljon kuin se vain haluaa. Jos emo ei syö täysravintoa, kalkki- ja vitamiinilisä on välttämätön koko kanto- ja imetysajan. Hyviä tuotteita ovat Aptus®-sarjan Calphosum D kalkinpuutteeseen ja Multicat vitamiinipuutteeseen. Pennuille annetaan lisäruokaa 4 viikon iästä alkaen, esim. jokin hyvälaatuinen

kissanpentujen purkkiruoka on sopivaa. Pennun tulisi olla emonsa ja sisarustensa kanssa ainakin 14 viikon ikäiseksi, jotta se oppisi kissamaisille tavoille. Kun kissanpentu muuttaa uuteen kotiin, ei sen ruokinnassa saa tapahtua yhtäkkiä suuria muutoksia. Pentu opetetaan talon ruuille ja tavoille vähitellen. Kasvava pentu tarvitsee korkealaatuista ravintoa.

Mikäli emo sairastuu ja maitoa ei ole pennuille riittävästi tai pennut ovat orpoja, on pennuille annettava kissan emonmaidonvastiketta, jota saa apteekeista. Orpopennuille kannattaa yrittää löytää keinoemo eli kissa, jolla on itsellään vähän pentuja tai jonka pennut ovat kuolleet. Kissaemot hyväksyvät vieraita pentuja todella hyvin. Eläinsuojeluyhdistyksillä voi olla sopivia keinoemoja. Jos keinoemoa ei löydy, kysy neuvoa asiantuntijoilta. Orpopentuja imetetään tiheästi. Kun pentu on syönyt, hierotaan pennun takapuolta kevyesti emon nuolemista jäljitellen, jotta ulostamis- ja virtsaamisrefleksi laukeaisi. Orpopentu tarvitsee myös paljon silittelyä ja sylissä pitämistä korvaamaan emon jättämää tyhjää paikkaa. Pennun imemistarve on suuri. Kissaemo on pennuilleen tärkeä myös lämmönlähteenä. Varo, etteivät orpopennut kylmety.

Perushoito ja yleisimmät sairaudet

Turkin hoito

Pitkäkarvaiset kissat on harjattava ja kammattava huolellisesti päivittäin, jotta niiden turkki ei takkuunnu. Harjaaminen tai kampaaminen lyhytpiikkisellä teräskammalla tekee hyvää myös lyhytkarvaisen kissan turkille ja poistaa irtokarvoja, jolloin kissan nuollessa itseään sen vatsaan joutuu vähemmän karvoja.

Kissa on siisti eläin ja pitää itsensä puhtaana, eikä sen peseminen ole yleensä tarpeen. Ulkoillessaan kissa likaantuu joskus niin, että pesu on välttämätön. Näyttelyissä käyviä kissoja pestään usein. Käytä pesussa nimenomaan kissalle tarkoitettua sampoota. Sopi-

Älä anna kissalle ihmisten tai koirien lääkkeitä!

Ne voivat olla myrkyllisiä kissoille.

via tuotteita löytyy esim. Aptus-sarjasta. Varo silmiä, korvia sekä suuta ja huuhtele turkki huolellisesti. Kuivaa kissa hyvin ja varo kylmettämästä sitä. Talvella asuntojen lämmitys ja kuiva huoneilma rasittavat kissan turkkia ja saavat ihon hilseilemään. Apuna on hyvä lisätä kissan ruokaan (esim. Aptus-sarjan Omega Oil) ja biotiinia (esim. Aptus-sarjan Biorion® tabletti) 1–2 kuukauden ajan. Huonokuntoinen turkki voi olla myös oire madoista tai muista sairauksista.

Kynnet

Kissan kynsiä ei yleensä tarvitse leikata. Sisäkissa tarvitsee kynsien raapimispuun. Jos kissan kynnet kasvavat niin pitkiksi ja käyriksi, että ne tarttuvat kiinni mattoihin ja ovat hankalat, niistä voi leikata pois aivan terävimmän kärjen. Varo kynnen sisällä olevaa vaaleanpunaista aluetta, jossa ovat verisuonet ja hermot.

Hampaiden hoito

Kissoilla on usein ongelmia hampaidensa kanssa. Kissan voi totuttaa jo pennusta hampaiden harjaukseen. Aikuista kissaa on usein paljon vaikeampaa opettaa hampaiden harjaukseen ja muuhunkaan käsittelyyn. Saatavilla on kissoille kehitettyjä hammasharjoja ja -tahnoja, joissa on lihan tai kalan maku. Jos kissalle kertyy hammaskiveä, ikenet ärtyvät ja hampaat voivat vaurioitua hammaskiven alla. Aptus Bucacat® suuhygieniageeli vähentää plakin muodostusta ja ehkäisee pahanhajuista hengitystä. Entsymaattista suuhygieniageeliä käytetään harjaukseen ja sen jälkeen geeliä levitetään vielä hampaiden pinnalle, jolloin geeli kiinnittyy hampaisiin ja ikeniin. Tärkeää on myös tarkastuttaa ja hoidattaa hampaat säännöllisesti eläinlääkärillä.

Haavat

Ulkona vapaana liikkuva kissa joutuu toisinaan tappeluihin. Pienetkin puremahaavat tulehtuvat helposti ja vaativat käynnin eläinlääkärin luona. Tappeleva kissa voi tappeluiden yhteydessä saada vakavia virustartuntoja kuten kissan leukemiavirus, eli FeLV, ja kissan immuunikatovirus, eli FIV. Molemmat virukset tarttuvat kissasta toiseen syljen välityksellä, esimerkiksi kun tappelevat kissat purevat toisiaan. Kissan FIV-virus muistuttaa ihmisen HIV-virusta, mutta FIV ei tartu ihmiseen.

Ampiaisen pisto on kissalle vaarallinen, jos ampiainen pistää suuhun ja pistosta johtuva turvotus uhkaa tukkia hengitystiet. Kyykäärmeen purema voi olla hengenvaarallinen kissalle. Jos kyy on purrut kissaasi, on syytä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin mahdollisimman pian!

Tabletin anto

Tabletin antoa voi harjoitella esim. vitamiini- tai herkkutableteilla niin, että se sujuu on-

gelmitta, kun kissaa joskus on lääkittävä. Ota kissa syliisi, pyyhkeeseen käärittynä, mikäli se yrittää raapia. Pidä kissaa paikallaan toisella kädellä kainalossasi. Ota saman käden etusormella ja peukalolla kiinni kissan huulista kulmahampaiden kohdalta niin, että kissan pää jää kämmenesi sisään. Avaa toisella kädelläsi kissan suu ja työnnä tabletti kissan kielen takaosaan, kurkkuun. Sulje kissan suu ja pidä sitä suljettuna, kunnes tabletti on nielty. Puhu kissallesi koko ajan rauhoittavasti. Apuna voi myös käyttää tablettiruiskua, jolla tabletin voi työntää suoraan kurkkuun. Tablettiruiskuja voi ostaa apteekeista. Onneksi nykyään useissa eläinlääkkeissä on makuaineita, jotka saattavat tehdä lääkkeiden annosta suorastaan helppoa. Lääkkeen voi myös yrittää piilottaa siihen tarkoitukseen suunnitellun makutahnan sisään.

Suolistovaivat

Löysävatsaisuutta kissalle voi aiheutua mm. madoista, uudesta ruoasta tai stressistä sen muuttaessa uuteen ympäristöön. Kotihoitona kissalle vaihdetaan ainoaksi ruoaksi korkealaatuinen kuivamuona, johon voidaan lisätä maitohappobakteeria, esim. Aptus-sarjan Tehobakt jauhetta. Tarjolla pidetään jatkuvasti raikasta juomavettä, johon voi lisätä energiaa ja suoloja sisältävää valmistetta, esim. Aptus-sarjan Nutrisal® juomajauhetta. Näiden lisäksi kissalle annetaan suolistossa haitallisia aineita sitovaa valmistetta, esim. Aptus-sarjan Attapectiniä. Ota yhteys eläinlääkäriin, elleivät oireet parissa päivässä helpota tai mikäli kissan yleisvointi on huono.

Ummetus vaivaa usein varsinkin vanhoja, ylipainoisia kissoja. Hoitona olisi reipas liikunta ja kuitupitoinen ravinto, mikäli se vain onnistuisi. Psylliumjauhetta voi yrittää lisätä kissan ruokaan ½-1 tl/vrk. Runsaskuituisia valmisruokiakin on nykyään tarjolla jo useita vaihtoehtoja kissoille. Parafiiniöljyä voi antaa tilapäisesti, mutta jatkuvasti käytettynä se haittaa ruoan imeytymistä suolistosta. Kissanmallas voi myös auttaa ummetuksesta kärsivää kissaa. Jos ummetus jatkuu, on otettava yhteyttä eläinlääkäriin.

Virtsakivet

Virtsakivet ja -kiteet ovat toisinaan vakavana ongelmana kollikissoilla. Munuaisissa tai alemmissa virtsateissä syntyvät kivet voivat kokonaan tukkia uroskissan kapean ja pitkän virtsaputken ja silloin on pikainen eläinlääkärin apu tarpeen. Myös naaraskissat voivat kärsiä virtsakiteistä, mutta tukoksen riski on näillä huomattavasti pienempi. Virtsakivet ovat kissojen elintasosairaus. Vaikka kaikkia syitä kivien syntyyn ei tiedetäkään, ovat merkittäviä syitä mm. vähäinen liikunta, lihavuus ja ruokintavirheet (mm. halpojen viljapohjaisten kuivamuonien korkea magnesiumpitoisuus on yksi tekijä). Nykyään on havaittu myös muiden

kuin magnesiumpitoisten virtsakiteiden osuuden nousu. Kiteet ja kivet voivat tukkia virtsaputken ja sen vuoksi kissa käy yhtenään laatikolla saaden ulos vain tipan tai kaksi virtsaa. Kissa saattaa myös virtsata pieniä, verisiä tippoja epätavallisiin paikkoihin kuten sänkyyn. Ota välittömästi yhteyttä eläinlääkäriin.

Munuaisten vajaatoiminta

Munuaisten vajaatoiminta on kissojen yleisin rappeumasairaus. Munuaisten vajaatoimintaa esiintyy yleensä iäkkäimmillä kissoilla. Tauti kehittyy hitaasti kuukausien tai vuosien aikana. Oireiden ilmetessä noin 75 prosenttia munuaisten toiminnallisista yksiköistä, eli nefroneista, on jo tuhoutunut. Koska munuaiset eivät enää tässä vaiheessa pysty väkevöittämään virtsaa niin tehokkaasti kuin aiemmin, kissa juo ja virtsaa normaalia enemmän. Muita oireita runsaan juomisen ja virtsaamisen lisäksi ovat laihtuminen, heikentynyt yleiskunto, oksentelu, vähentynyt ruokahalu ja pahanhajuinen hengitys. Kissa saattaa myös kärsiä korkeasta verenpaineesta ja elektrolyyttitasapainon häiriöistä. Munuaisten vajaatoiminta ilmenee verikokeesta, josta tutkitaan munuaisarvot. Tautia ei pystytä parantamaan, vaan hoito perustuu taudin etenemisen hidastamiseen ja tukihoitoon. Kissoille, jotka kärsivät munuaisten vajaatoiminnasta, on kehitetty erikoisruokia, joita saa ostaa eläinlääkäriasemilta ja apteekeista.

Kilpirauhasen liikatoiminta

Kilpirauhasen liikatoiminta on useimmiten vanhojen, yli kymmenvuotiaiden kissojen sairaus. Kilpirauhasen liikatoiminnasta kärsivä kissa on yleensä vilkas, jopa yliaktiivinen, ja se laihtuu hyvästä ruokahalusta huolimatta. Kissa voi juoda ja virtsata normaalia runsaammin, myös oksentelua tai ripulia voi esiintyä. Koska potilas yleensä on hyvin aktiivinen, omistaja ei aina ymmärrä kissan olevan sairas. Kilpirauhasen liikatoiminnan diagnoosi tehdään

verikokeen perusteella, jossa tutkitaan kilpirauhashormonin tasoa veressä. Kilpirauhasen liikatoiminta altistaa sydänvialle, munuaisten vajaatoiminnalle ja verenpainetaudille. Ota yhteyttä eläinlääkäriin, mikäli epäilet että kissasi kärsii kilpirauhasen liikatoiminnasta.

Sokeritauti

Sokeritauti on kilpirauhasen liikatoiminnan ohella kissojen yleisin aineenvaihduntasairaus. Sokeritaudissa haiman kyky tuottaa insuliinia on heikentynyt. Insuliinia tarvitaan, jotta verensokeri eli glukoosi, siirtyisi verenkierrosta soluihin. Sokeritaudissa veren glukoosipitoisuus on liian korkea, kun taas solut kärsivät energiavajeesta. Veren ylimääräinen glukoosi erittyy munuaisten kautta virtsaan vieden vettä mukanaan. Sokeritaudin tärkeimmät oireet ovat lisääntynyt juominen ja virtsaaminen. Usein kissan ruokahalu myös lisääntyy. Lihavuus itsessään altistaa sokeritaudille, mistä seuraa, että kissa on taudin puhkeamishetkellä usein ylipainoinen. Taudin edetessä kissa kuitenkin laihtuu. Diagnoosi tehdään veri- ja virtsanäytteen avulla. Verinäytteestä tutkitaan veren sokeripitoisuus. Virtsanäyte tutkitaan sokerin varalta, normaalitilanteessa virtsassa ei ole sokeria. Tärkeintä sokeritaudin ennaltaehkäisyssä on painonhallinta. Ota yhteyttä eläinlääkäriin, mikäli huomaat että kissasi juo normaalia enemmän vettä.

Toksoplasma

Toksoplasma on mikroskooppisen pieni loinen, joka voi tarttua myös ihmiseen. Kissa saa yleensä tartunnan syömällä hiiriä tai raakaa lihaa. Toksoplasmatartunnan saanut kissa voi olla oireeton tai sillä saattaa olla hyvin vaihtelevia oireita, joiden perusteella sen ei voida päätellä sairastavan toksoplasmaa. Kissa erittää toksoplasmaa ulosteissaan sairastumisensa jälkeen muutamia päiviä tai viikkoja. Toksoplasmat siirtyvät kissan suolistosta ulosteiden mukana ympäristöön. Toksoplasma ei tartu tuoreista ulosteista, sillä se muuttuu tarttumiskykyiseksi vasta noin vuorokaudessa.

Toksoplasma ja kissan ihosienet voivat tarttua myös ihmiseen.

Ihminen voi saada tartunnan suun kautta raa'asta tai huonosti kypsennetystä lihasta, huonosti pestyistä kasviksista, saastuneen veden mukana tai vanhoista kissan ulosteista. Toksoplasma voi aiheuttaa ihmiselle mm. kuumeilua ja imusolmukkeiden turpoamista. Terveelle ihmiselle tartunta on yleensä vaaraton, mutta lapset ja alentuneesta vastustuskyvystä kärsivät voivat sairastua. Jos raskaana oleva nainen saa tartunnan ensimmäistä kertaa raskauden aikana, seurauksena voi olla keskenmeno tai sikiön kehityshäiriöt. Raskaana olevan ei tarvitse luopua kissastaan, sillä tartunnalta välttyy noudattamalla hyvää hygieniaa ruuanvalmistuksessa ja kissan hiekkalaatikon siivoamisessa.

Sieni

Kissan ihosienet voivat tarttua myös ihmiseen. Sieni tarttuu joko suoran kontaktin tai saastuneen ympäristön välityksellä. Sienitartunta voi aiheuttaa kissalle karvanlähtöä ja pyöreitä, reunoiltaan punottavia läiskiä. Tartunta voi olla myös täysin oireeton. Ihmiselle sienet aiheuttavat pyöreitä, punottavia läiskiä, jotka voivat vaatia lääkehoitoa. Tartunta on yleisempi lapsilla.

4. Käyttäytyminen

Kotikissan käytös muistuttaa monessa suhteessa sen villien sukulaisten käytöstä. Tutkijoiden mukaan nimenomaan leijonalaumassa vallitsevat samat lait ja eleet kuin kotikissalaumassa. Jos perheessäsi on monta kissaa, niillä on tarkka arvojärjestys, johon ihminen ei pysty vaikuttamaan.

Kissan kehräyksen syntymekanismia ei vielä ole kokonaan selvitetty. Kissa kehrää yleensä ollessaan tyytyväinen, mutta myös kivulias tai peloissaan oleva kissa saattaa kehrätä. Luultavimmin tällöin kissa rauhoittaa itseään ja lähipiiriään kehräämällä.

Reviirin merkitseminen

Kissa merkitsee paikkoja ja ihmisiä hankaamalla poskeaan niitä vasten. Kissan suupielissä sijaitsevat hajurauhaset, joista erittyvä aine, feromoni, on kissan keino merkitä sen reviirillä olevia asioita. Kun kissa puskee ihmistä, toista eläintä tai pintoja sen tarkoituksena on merkitä ne turvallisiksi. Feromoni vaikuttaa kissan mielialaan rauhoittavasti. Keinotekoisesti tehtyä feromonia käytetään arkojen tai esim. pissailevien kissojen käsittelyssä. Myös kynsien teroittamiseen liittyy reviirin merkitsemistä. Tämän takia raapimapuu onkin hyvä olla olemassa – kissa teroittaa aina kyntensä johonkin.

Sukukypsiksi tultuaan kissat alkavat merkitä reviiriään virtsalla. Yleensä tämä on kollikissojen tapa, mutta myös jotkut tyttökissat voivat kiima-aikoina pissailla ei-toivottuihin paikkoihin. Virtsa haisee väkevälle ja tästä omistajalle mitä kiusallisimmasta tavasta pääsee helpoiten eroon leikkauttamalla kissan. Kissan leikkauttaminen ei vaikuta sen luonteeseen, mutta sekä omistajan että kissan elämästä tulee miellyttävämpi, kun kiimat, pissailut ja mouruamiset jäävät pois.

Kissan opettaminen

Kissaa ei voi eikä saakaan kouluttaa kuten koiraa. Kissa on harvinaisen itsepäinen ja itsenäinen eläin, joka tekee yleensä mitä sitä itseään

huvittaa. Makupaloilla, kehumisella ja sitkeällä toistolla kissan voi opettaa tiettyihin asioihin, mutta se vaatii aina, että kissalla on hauskaa ja että se tekee toivotun asian omasta halustaan. Pakottamalla opettaminen ei onnistu. Jos kissa tekee omistajan mielestä jotain kiellettyä, on parasta opettaa kissalle jokin muu käytös ei-toivotun toiminnan tilalle.

Virikkeet

Kissa rakastaa kiipeilyä ja majailee mielellään korkeilla paikoilla. Omistajan tehtävänä on tehdä tämä mahdolliseksi ja turvalliseksi. Kiipeilytelineet, nukkumapaikka kirjahyllyn päällä, erilaiset tasot ja hyllyt kuuluvat kissanystävän kotiin. Ikkunan edessä on myös kissan mielestä mukava köllötellä ja katsella ulkona liikkuvia eläimiä. Kissalla tulee olla turvallisia leluja, joilla se voi halutessaan leikkiä.

Käyttäytymisongelmia

Jos kissa muuttuu epäsiistiksi, pissailee tai kakkailee lattioille, kenkiin, avonaisiin kasseihin tai sänkyyn, on syytä varata aika eläinlääkäriltä, joka sulkee pois mahdolliset sairaudet. Kannattaa myös tarkistaa, että hiekkalaatikko on siisti. Se on siivottava päivittäin ja pestävä kerran viikossa. Laatikoita on oltava tarpeeksi monta ja kissan käynti niihin esteetöntä. Jokaista kissaa kohden tulisi olla yksi hiekkalaatikko ja lisäksi vielä yksi ylimääräinen. Esimerkiksi kolmelle kissalle tarvitaan 4 laatikkoa. Kissan muihinkin käytösongelmiin, esimerkiksi yllättävään aggressiivisuuteen on aina jokin syy. Kun eläinlääkäri on tutkinut kissan ja kyseessä ei ole sairaus, on aina mietittävä, miten kissan elämä on muuttunut. Kissoihin perehtyneet eläinlääkärit ja eläintenkouluttajat osaavat miettiä käytösongelmien syitä ja heiltä kannattaa pyytää apua.

Sisäkissa vai ulkokissa?

Ulkona liikkuminen on useimmista kissoista mukavaa, jos kuitenkin on koti, johon halutessaan pääsee aina nukkumaan ja syömään. Kissa, joka kulkee ulkona ilman omistajaa, altistuu monenlaisille vaaroille. Liikenteen uhriksi jää vuosittain tuhansia kissoja. Lisäksi kissa voi joutua toisten kissojen, koirien tai villieläinten kanssa tappeluihin. Pulmana ovat myös tarttuvat taudit ja loiset. Naapurisopukin voi joutua koetukselle, jos oma lemmikki valitsee vessakseen naapurin kukkapenkin tai lastenrattaat. Vastuuntuntoinen kissanomistaja ulkoiluttaakin kissaansa vain valvotusti. Pihalle tai parvekkeelle on helppo rakentaa kissatarha, jossa kissa saa turvallisesti ulkoilla ja seurata ympäristöään. Jos parveketta tai aidattua pihaa ei ole ja kissa selvästi kaipaa ulos, sitä voi ulkoiluttaa valjaissa. Valjaiden tulisi olla kestävää materiaalia ja niiden tulisi mennä sekä kaulan että vatsan ympäri. Valjaisiin voi totutella pikkuhiljaa sisätiloissa.

Kissa lomamatkalla

Jos kissa lähtee omistajan mukaan lomalle, sille on hankittava tukeva kuljetuslaatikko matkustamista varten. Matkustettaessa maasta toiseen täytyy lisäksi selvittää matkakohteina olevien maiden karanteeni-, rokotus- ja terveystodistusmääräykset sekä hankkia kissalle oma lemmikkipassi eläinlääkäriltä. Jotkut kissat voivat pahoin matkustaessaan. Jos tällaisia ongelmia on esiintynyt, on otettava hyvissä ajoin yhteyttä eläinlääkäriin ja keskusteltava mahdollisesta lääkityksestä.

Jos kissa ei lähde lomalle mukaan, sille täytyy hankkia kotiin hoitaja tai viedä se hoitoon. Kissahoitolat ovat loma-aikoina usein täynnä, joten paikka kannattaa varata hyvissä ajoin. Hoitolat vaativat myös voimassa olevat rokotukset.

Jos kissasi katoaa

Joskus kaikista varotoimista huolimatta saattaa kissasi lähteä omille teilleen. Jos näin käy, toimi heti! Koskaan ei kannata vain istua kotona ja odotella palaisiko kissa oma-aloitteisesti kotiin. Ota selvää, kuka hoitaa oman alueesi löytöeläimiä ja tee katoamisilmoitus. Ota yhteyttä Etsijäkoiraliittoon, saat sieltä tarkat toimintaohjeet karkurin saamiseksi takai-

sin kotiin. Etsijäkoirat etsivät myös kadonneita kissoja. Levitä kuvallisia ilmoituksia lähialueen rappukäytäviin, kauppoihin, kirjastoon, kouluihin, päiväkoteihin ja muihin julkisiin paikkoihin. Eläinsuojelulain mukaan löytöeläimiä on säilytettävä 15 vuorokautta, minkä jälkeen ne voidaan luovuttaa uusiin koteihin tai lopettaa. Älä luovu toivosta! Kissa voi löytyä ulkoa vielä useiden kuukausien kuluttua katoamisesta. Kaikki kissat kannattaa tunnistusmerkitä mikrosirulla ja pitää omistajatiedot ajan tasalla eri tietokannoissa. Näin varmistat, että kadonnut kissa päätyy helpommin ja nopeammin takaisin kotiin, kun se löydetään.

Hyvästien jättäminen voi olla myös eläinsuojeluteko

Kaikille meille, jotka ovat saaneet kunnian toimia kissan palvelijana, koittaa jonain päivä se ikävä hetki, jolloin on tehtävä päätös sairaan ja vanhan lemmikin lopettamisesta. Päätös, jota ei saa pitkittää eläimen kustannuksella, omia tunteitaan ja luopumistaan ajatellen. Lemmikin saa tuhkattuna kauniiseen uurnaan ja tuhkat voi sirotella kissalle tärkeään paikkaan. Helsingin eläinsuojeluyhdistys ylläpitää lemmikkien hautausmaata Metsälässä, mistä voi halutessaan ostaa hautapaikan tuhkauurnalle. Myös monessa muussa kaupungissa on pieneläinhautausmaa.

Rotukissaharrastus

Tietoa rotukissoista saat rotukissayhdistyksiltä.

Näyttelytoiminta

Kissanäyttelyitä järjestetään ympäri vuoden eri puolilla Suomea. Terve, rokotettu kotikissa voi osallistua näyttelyihin kotikissaluokassa. Lisätietoja saa rotukissayhdistyksiltä.

Hyvinvointia täydellä sydämellä

Tutkitusta ja laadukkaasta Aptus-sarjasta löydät sopivat tuotteet lemmikkisi hyvinvointiin ja huolenpitoon. Aptus-tuotteet ovat saatavilla apteekeista, eläinlääkäreiltä ja hyvin varustetuista eläintarvikeliikkeistä.

08/2023

Aptus®
Simply The Pets

aptuspet.com/fi

Orion Pharma Eläinlääkkeet
PL 425, 20101 TURKU, Puh. 010 4261
www.orionvet.fi

08/2023 KOODI 10014089

Orion – eläinten hyvinvointia rakentamassa

@orion_hyvinvointiaelaimille

Orion Eläinlääkkeet